

[Kulturministeren]

1989-90. Man har fundet det naturligt at medtage reglerne om produktionsskoler i dette lovforslag, idet produktionsskolevirksomhed efter de gældende regler bl.a. kan foregå i ungdomsskolens regi.

Daghøjskolernes forhold har ikke hidtil været reguleret ved lov, men der er i Folkeoplysningsudvalgets betænkning udtrykt ønske om tilvejebringelse af et selvstændigt lovgrundlag for disse.

Forslag til lov om støtte til folkeoplysning tilgodeser ønsket om styring af det offentliges udgifter og giver samtidig de kredse, som tager initiativ til folkeoplysende virksomhed, en udstrakt grad af frihed til selv at forvalte deres virksomhed.

Lovforslaget fastholder folkeoplysningens grundlæggende frihedsrettigheder: det frie initiativ, den frie deltagelse, det frie emnevalg og det frie lærervalg samt for børn og unge det frie lokalevalg. Respekten for områdets egenart i al dets mangfoldighed og for de folkeoplysende kredses egenforvaltning og selvbestaltethed er en grundbetingelse for al folkeoplysning.

Med lovforslaget fastholdes den offentlige forpligtelse til at støtte folkeoplysningen på dette grundlag.

Forpligtelsen til at give tilskud til folkeoplysende undervisning, foredragsvirksomhed og studiekredse fastholdes og suppleres med en forpligtelse til at yde et vist tilskud til aktiviteter i forbindelse med undervisning m.v. (f.eks. lærerløse timer). Der indføres en tilsvarende forpligtelse til at yde tilskud til folkeoplysende aktivitet for børn og unge og en mulighed for at yde tilskud til aktiviteter for voksne.

De hidtidige bestemmelser om fritidsundervisning tilrettelagt under hensyntagen til deltagerens handicap (specialundervisning) er afløst af en forpligtelse for kommunalbestyrelsen til at yde et tredobbelte tilskud pr. deltagertime i forbindelse med undervisning af personer med handicap i relation til undervisningen i et konkret emne.

I lovforslaget er indbygget større frihed til fornyelse og tværgående arbejde, idet hver enkelt kommune forpligtes til at afsætte et beløb hertil på mindst 5 pct. af den samlede beløbsramme til området bortset fra de forventede lokaletilskud.

De eksisterende nævn (fritidsnævn og voksenundervisningsnævn) foreslås erstattet af et

fælles folkeoplysningsudvalg, som tillægges selvstændige beføjelser. Udvalget sammensættes af et flertal af brugerrepræsentanter og et mindretal udpeget af kommunalbestyrelsen. En decentralisering og lokal forankring af folkeoplysningen forudsætter, at de enkelte dele eller områder af folkeoplysningen opfatter sig selv som dele af et fællesskab, dele af en helhed. Et samarbejde på tværs af eksisterende skel, vaner og traditioner vil være nødvendigt for, at folkeoplysningen kan medvirke til at skabe helhed og sammenhæng, og dette samarbejde skal bl.a. finde sted i Folkeoplysningsudvalget.

Lovforslaget fastholder stort set de gældende regler for amtskommunale tilskud til amtsforeninger og for tilskud til folkeuniversitetsvirksomheden.

For ungdomsskolen skal der som hidtil være en almindelig forpligtelse for kommunerne til at tilbyde ungdomsskolevirksomhed til kommunens unge i alderen 14-18 år.

Det foreslås endvidere at indføre en økonomisk rammestyring for ungdomsskolen svarende til den styring, der er foreslået for det øvrige folkeoplysningsområde i forslaget om støtte til folkeoplysning.

Som følge heraf er de hidtidige meget detaljerede regler om elevtal og holdoprettelser m.v. foreslået erstattet af mere generelle bestemmelser om etablering af undervisningstilbud til de unge.

Styrelsen af ungdomsskolen foreslås henlagt til en ungdomsskolebestyrelse, der sammensættes af repræsentanter for kommunalbestyrelsen og for organisationer, der har berøring med ungdomsskolearbejdet, foruden af repræsentanter for lærere og elever.

For produktionsskolerne er den vigtigste ændring, at beføjelsen til at godkende vedtægter m.v. flyttes fra ministeriet til vedkommende kommunalbestyrelse eller amtsråd. Reglerne om offentlige tilskud (fra stat og kommune) foreslås videreført efter de hidtidige retningslinier.

Daghøjskolerne er medtaget i samme lovforslag, da de ligesom produktionsskolerne hovedsagelig tager sigte på personer i en arbejdsløshedssituation. De foreslås ligeledes etableret som selvvejende institutioner, og godkendelse af vedtægter m.v. foreslås henlagt til vedkommende kommunalbestyrelse/amtsråd.